

Nr 425.

Av herr **Staxäng m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 59, med förslag till lag om gräns mot allmänt vattenområde, m. m.*

De två kungl. propositionerna 59 och 60 beröra frågor, vilka äga ett intimt samband. I det följande komma vi därför att behandla bägge propositionerna gemensamt.

I kungl. propositionen nr 60 med förslag till lag om fiske m. m. föreslås beträffande rätten till fiske på västkusten olika regler i två paragrafer. I 12 § regleras sålunda fiskerätten vid alla Skånes kuster, varvid särskilda bestämmelser emellertid finnas beträffande Skånes västra kust. Reglerna beträffande rätten till fiske på västkusten i övrigt vid Hallands samt Göteborgs och Bohus län återfinnas i 13 §.

Förhållandena äro mycket olika på västkusten och på andra delar av rikets kuster, och vi vilja bedöma lagförslagets verkningar endast beträffande västkusten. I denna fråga må särskilt framhållas följande.

Fisket i havet var i äldre tider fritt på västkusten. Först genom den lagstiftning, som tillkom under sista hälften av 1700-talet, blev denna gamla rätt inskränkt. Av de utredningar som återges i propositionen framgår emellertid, att icke ens denna lagstiftning om skydd för strandägarnas rätt till fiske kunnat helt hindra att fisket i stor utsträckning förblev fritt. I praktiken hade man nämligen i stort sett alltjämt levt vidare efter sina gamla sedvänjor och fortsatt att fiska vid andras och varandras stränder. Först 1896 års lag fick i detta hänseende någon större praktisk betydelse i det att strandägarna började bevaka sina genom lag tillerkända rättigheter. Pådrivande på utvecklingen synes härvid ha varit att en del jordägare, som tidigare aldrig utnyttjat sin ensamrätt, funnit att de bland annat genom utarrendering eller försäljning kunde göra sina privilegier inkomstbringande utan att själva genom arbete eller kapitalinsats intressera sig i fisket. Det kan också anmärkas att icke få jordegendomar övergått i stadsbors ägo, vilka icke avsett att fast bosätta sig på de inköpta egendomarna utan köpt dem för helt andra ändamål än att där själva bedriva jordbruk eller fiske.

Det gamla kravet från västkustfiskarna på fritt fiske fortlever ännu med oförminskad styrka. I propositionen föreslås emellertid att rätten till fritt fiske skall gälla endast beträffande Skånes västkust. På västkusten i övrigt föreslås att frifisket skall gälla praktiskt taget endast beträffande fiske med rörliga redskap.

Departementschefen upprätthåller emellertid i sin motivering icke denna mening utan reservationer, enligt vad som framgår av statsrådsprotokollet.

Efter återgivande av den allmänt rådande uppfattningen, att en ny sillperiod är att förvänta, framhåller departementschefen sålunda, att det i sådant fall måhända kan befinnas önskvärt att »i någon form inskränka strandägarnas rätt att använda fasta redskap».

Vi våga uppfatta detta departementschefens uttalande så, att något helt avgörande hinder mot ett frigivande av fisket på hela västkusten icke enligt hans mening föreligger. Denna ståndpunkt synes komma att innebära, att den nu föreslagna och för fiskarena ogynnsamma lagen icke i realiteten skulle komma att bli en definitiv lösning av frågan om fisket på västkusten. Detta är enligt vår mening icke lyckligt. Den gjorda historiska utredningen visar, hurusom i tidigare skeden stabilitet saknats i såväl lag som lagtillämpning beträffande fiskerättens innehåll. För fiskerinäringen har detta inneburit stora olägenheter. Även om man ser på denna vacklande lagstiftning och rättstillämpning från jordägarnas synpunkt framstår den som otillfredsställande. Det är sålunda till betydande nackdel att jordägarerättens omfattning växlat på det sätt som faktiskt skett. Ett av de väsentliga mål man borde uppställa vid utformningen av reglerna beträffande fiskerätten på västkusten är därför att desamma kunna förväntas lösa frågorna så, att den stabilitet i förhållandena åstadkommes, som sedan länge saknats. Den enda vägen att komma till klarhet och reda i fiskerättsförhållandena på västkusten är enligt vår mening att lagen får den utformning, att allt fiske på västkusten blir fritt.

Det är uppenbart — och detta redovisas jämväl i propositionen — att de särskilda rättigheter till fiske, som genom lagstiftningen under inemot 200 år tillagts strandägare på västkusten, medfört förmåner och värde. Det är därför ett rättvisekrav som måste tillgodoses, att sådana förluster, som kunna uppkomma därigenom att förhållandena genom en ny lagstiftning ändras, bli till fullo ersatta. Alla därmed sammanhängande spörsmål synas kunna bli i det stora hela tillfredsställande lösta i enlighet med de regler, som föreslås i lagen om ersättning för mistad fiskerätt m. m. enligt propositionen nr 59. I ett hänseende synes emellertid ett tillägg böra göras till bestämmelserna i lagförslaget.

Den som enligt lagen om rätt till fiske m. m. får sin fiskerätt inskränkt. kan jämlikt 1 § i förslaget till lag om ersättning för mistad fiskerätt m. m. erhålla ersättning av allmänna medel. Det synes icke vara ifrågasatt annat än att ersättningen skall utgå såsom ett engångsbelopp.

På västkusten kommer det regelmässigt att bli relativt små jordbruks-egendomar, som skulle erhålla ersättning för mistad fiskerätt. Det har ofta framhållits, att om en engångsersättning nu skulle utgå, komma de mottagna medlen att i stor utsträckning förbrukas av den nu sittande ägaren. En ny ägare skulle därigenom få bära olägenheterna av att den sålunda ersatta förmånen gått ifrån egendomen. Det synes därför angeläget att ersättningen skall kunna utgå antingen som ett engångsbelopp eller, där detta prövas vara lämpligare, såsom ett årligt belopp.

Med anledning av vad vi sålunda anfört hemställa vi,
att riksdagen med anledning av Kungl. Maj:ts proposition
nr 59 måtte besluta,
att ersättning till jordägare enligt förslaget till lag om ersättning för mistad fiskerätt m. m. må utgå antingen i form av en engångsersättning eller i form av årliga belopp samt
att vederbörande utskott erhåller i uppdrag att utforma erforderlig lagtext.

Stockholm den 21 februari 1950.

Anders Pettersson
i Dahl.

C. O. Carlsson
i Bakeröd.

Ernst V. Staxäng.

Hj. R. Nilson
i Spånstad.
